

'Από την σύνδεση στην ένταξη γιά τὰ φρούτα καί λαχανικά

Α'

Πρόσφατη συζήτηση στη Βουλή κατέστησε πάλι επίκαιρο το θέμα των εξαγωγών ελληνικών φρούτων και λαχανικών στην Κοινότητα. Η συνοπτική και κάπως απλουστευμένη παρουσίασή του κρίνεται χρήσιμη γιατί υπάρχουν, φαίνεται, ακόμη, αρκετές άποψεις. Άλλες αναφέρονται σε πραγματικά περιστατικά: Τι ισχύει σήμερα; Τι διαπραγματευόμαστε; Ποιό θα είναι το καθεστώς και τα όφελή μετά την ένταξη; Άλλες άφορούν στις ουσιαστικές ή νομικές διαφορές μεταξύ Έλλάδος και Κοινότητας. Παραδιάζει ή όχι η Κοινότητα τη Συμφωνία Συνδέσεως; Πού σκοντάβουν και γιατί, οι διαπραγματευσεις για την έναρμόνιση; Ποιά είναι η σχέση τους με τις διαπραγματεύσεις για την ένταξη;

Αρχίζουμε με το σημερινό καθεστώς.

I. ΟΙ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Τα κυριότερα φρούτα και λαχανικά μας όταν πωλούνται στην Κοινότητα κάτω από μία προκαθορισμένη τιμή (τιμή αναγωγής) επιδορούνται με εισφορά που λέγεται και είναι αντισταθμιστική. Η εισφορά αυτή διαρκεί, αυξάνεται ή μειώνεται μέχρις ότου τα προϊόντα πιάσουν πάλι την τιμή αναγωγής.

Ο κοινοτικός κανονισμός που ρυθμίζει το θέμα είναι έκτενης και πολύπλοκος. Τα χαρακτηριστικά του που μας ενδιαφέρουν είναι τα εξής:

Η Κοινότητα έγγαυται στους αγρότες της ένα κατώτατο όριο εισοδήματος. Η έγγυμμένη τιμή είναι πολύ χαμηλή. Οι κοινοτικοί τη θεωρούν τιμή καταστροφής. Το κοινό γεωργικό ταμείο την καταβάλλει για τις ποσότητες που αποσύρουν οι συνεταιρισμοί από την αγορά και συνήθως τις καταστρέφουν. Στά ροδάκινα π.χ. η έγγυμμένη κατά κιλό τιμή της Κοινότητας είναι χαμηλότερη από την αποζημίωση που έδωσε φέτος η Κυβέρνηση στους Έλληνες παραγωγούς για την καταστροφή ποσότητας που δεν έγινε δυνατό να εξαχθούν ή να διατεθούν στην εσωτερική αγορά.

Οι Κοινοτικοί αγρότες έπιτυγχάνουν δέβαια κατά κανόνα στις αγορές τους τιμές πολύ ψηλότερες. Σ' αυτό συμβάλλει αποφασιστικά ή προστασία τους από τον ανταγωνισμό τρίτων χωρών. Η απόλυτη δηλαδή προτεραιότητα στη διάθεση της παραγωγής τους που εξασφαλίζει το σύστημα των αντισταθμιστικών εισφορών. Ο υπολογισμός των εισφορών αυτών γίνεται άλλωστε με τρόπο που μ' αυτά βάλθηκαν τις συνθήκες αγοράς, οδηγεί αυτόματα στην αύξηση των εισφορών κάθε δύο ήμερες. Το αποτέλεσμα είναι ή ουσιαστική αποκλεισμός των εισαγωγών.

Το παραπάνω σύστημα εφαρμόζεται χωρίς διάκριση σ' όλες τις τρίτες χώρες, άφ' ότου επέβληθη, και στην Έλλάδα από το 1969.

Τ' άγγουρία, τὰ πορτοκάλια καί τὰ ροδάκινα μας έχουν επανειλημμένα θυγή από τότε.

Είναι αλήθεια ότι τα προϊόντα μας δεν επιδορούνται με δασμούς. Το πλεονέκτημα όμως αυτό —έξασθενημένο άλλωστε σημαντικά έφ' όσον οι πιό ανταγωνιστικές χώρες πληρώνουν μειωμένους μέχρι και κατά 80% δασμούς— υπάρχει μόνο όταν οι τιμές διαμορφώνονται πάνω από την τιμή αναγωγής. Όταν εφαρμόζονται αντισταθμιστικές εισφορές δεν υπάρχει πλεονέκτημα.

Η εξομοίωσή μας με τρίτες χώ-

ΤΟΥ κ. ΓΡ. ΒΑΡΦΗ Πρώην Γενικού Διευθυντού του Υπουργείου Συντονισμού

ρες, αποτελεί ή όχι παραβίαση της Συμφωνίας Συνδέσεως;

Η Συμφωνία όρίζει ότι μέχρις ότου συμφωνηθή ή έναρμόνιση της γεωργικής πολιτικής μας προς την Κοινότητα, τὰ φρούτα και λαχανικά μας έχουν στις αγορές των κρατών μελών την ίδια μεταχείριση με τὰ δικά τους.

Προστίθεται όμως ότι αν μέσα σε δύο χρόνια, άφ' ότου αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις, δεν έχη έπιτευχθή ή έναρμόνιση, τότε ή Κοινότητα αποκτά τὸ δικαίωμα να μεταχειρισθῇ την Έλλάδα σαν τρίτη χώρα. Έκτος αν τὰ δύο μέρη συμφωνήσουν ένα άλλο καθεστώς που θα ρυθμίζει τις σχέσεις τους.

Οι διαπραγματεύσεις για την έναρμόνιση άρχισαν τὰ τέλη του 1962. Μετά δύο χρόνια Έλλάς και Κοινότητα συμφώνησαν να παραταθῇ προσωρινά τὸ καθεστώς που ίσχυε ως τότε μεταξύ τους. 'Από παράταση σε παράταση, κι' ενώ συνεχίζονταν οι διαπραγματεύσεις για την έναρμόνιση, φθάσαμε στην περίοδο της δικτατορίας. Οι διαπραγματεύσεις διακόπηκαν άμέσως τὸ 1967, και από τὸν 'Ιούλιο του 1969 ή Κοινότητα επέβαλε στα φρούτα και λαχανικά μας τὸ καθεστώς τρίτης χώρας.

Στὸ πρώτο Συμβούλιο Συνδέσεως μετά τὴν μεταπολίτευση τὸν Δεκέμβριο του 1974 ή Έλλάς ζήτησε να επαναφερθῇ τὸ καθεστώς που ίσχυε μέχρι τὸ 1969. Είχε ένα νομικό επιχείρημα. Πώς ή Κοινότητα μπορεί να επικαλεσθῇ την πάροδο της προθεσμίας που είχε συμφωνηθῇ για τὴν πραγματοποίηση της έναρμόνισης όταν ή ίδια είχε άρνηθῇ την συνέχιση των διαπραγματεύσεων; Τὸ θέμα ήταν όμως κατ' ἐξοχή πολιτικό. Η έναρμόνιση συνεχιζόταν ένα καθεστώς που είχε επέβληθῇ κατά την διάρκεια της καί θεωρηθῇ σαν κύρωση ἐναντίον της.

Ελέχθη πρόσφατα στὴ Βουλὴ ότι ή Κοινότητα στρίβεται στὸ πρωτόκολλο 12 της Συμφωνίας

Συνδέσεως για να θεωρήσει τις αντισταθμιστικές εισφορές ειδικό μέτρο που θα μπορούσε να εφαρμοσθῇ καί ἐναντίον της Έλλάδος.

Η Κοινότητα προέβαλε πράγματι παρόμοιο επιχείρημα, αν δεν γελιέται, τὸ 1966 χωρίς όμως να προχωρήσει στην έπιβολή αντισταθμιστικών εισφορών. Ήξερε προφανώς ότι τὸ επιχείρημα δεν ευσταθοῦσε. Τὸ Εὐρωπαϊκό δικαστήριο, μ' ἄλλη ἀφορμὴ και χωρίς να τὸ ἐπιδιώξουμε, έδωσε αργότερα στὸ πρωτόκολλο 12 τὴν ἑρμηνεία που ἐπικαλούμεθα, αὐτὴ που ἀπέκλειε τὴν έπιβολή αντισταθμιστικών εισφορών στα φρούτα και λαχανικά.

Η οὐσία πάντως είναι ότι χάσαμε τὴν υπόθεση των αντισταθμιστικών εισφορών.

Αμφισβητούμε τὴν νομιμότητά τους, ἀλλὰ μόνος τρόπος για να τις ἀποφύγουμε είναι ή ἀπαγόρευση των εξαγωγών μας.

Η ζημία θὰ ήταν μικρὴ και πρόσκαιρη αν κερδίζαμε στην συνέχεια τὴν υπόθεση της έναρμόνισης.

Η Κοινότητα δέχθηκε πράγματι τὸν Δεκέμβριο του 1974 να επαναληφθούν οι διαπραγματεύσεις για τὴν έναρμόνιση της γεωργικής πολιτικής. Συμφωνήθηκε μάλιστα να δοθῇ προτεραιότης στὸν τομέα φρούτων και λαχανικών.

II. Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΕΩΣ

Η έναρμόνιση αποτελεί τὴ μόνη προϋπόθεση για να ἐπικταθῇ σ' όλα τὰ γεωργικά προϊόντα τὸ ἐνδοκοινοτικό καθεστώς που ίσχει για τὰ βιομηχανικά. Για πολλά όμως προϊόντα, που ἀπαριθμούνται σε ειδικὸ παράρτημα, ή Συμφωνία Συνδέσεως όρίζει ότι ή προοπτική της έναρμόνισης ἀρκεί για να ἐπωφεληθῶν ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ τὸ καθεστώς. Είναι όπως είδαμε ή περίπτωση των φρούτων και λαχανικών. Η έναρμόνιση είναι δηλαδή καί γι' αὐτὰ ἀναγκαία προκειμένου όμως, ἀπλώς, να ὀριστικοποιηθῇ ή ἴση μεταχείριση.

Όταν διαπραγματευόμαστε τὴ συμφωνία Ἀθηνών δεν ὑπῆρχε κοινὴ γεωργικὴ πολιτική. Δὲν γνώριζαμε λοιπόν οὔτε πῶς καί πότε θὰ γίνῃ ή έναρμόνιση, οὔτε ποίό θὰ είναι τὸ ἀκριβὲς περιεχόμενό της. Τὸ μόνο δέβαιο ήταν ότι ή έναρμόνιση ἔχει σκοπὸ τὴν εξασφάλιση ἴσης μεταχειρίσεως (άρθρο 33 της Συμφωνίας).

Στὴν πρώτη περίοδο, μέχρι δηλαδή τὴ δικτατορία, οι διαπραγματεύσεις ἐκκινῶνταν κυρίως στην ἔννοια της ἴσης μεταχειρίσεως. Η Κοινότητα ὑποστήριζε ότι ἀφορῶσε μόνο στην ἐμπορία των προϊόντων. Ἐμεῖς ὑποστηρίζαμε, ότι ή ἴση μεταχείριση καλύπτει καί τὸ στάδιο παραγωγῆς. Ζητούσαμε δηλαδή ουσιαστικὰ τὴν στῆριξη τὸν εισοδήματος των ἀγροτῶν μας καί δόθηαι για τὸν ἀναπροσανατολισμὸ της παραγωγῆς ἀπ' τὸ κοινὸ γεωργικὸ ταμείο.

ΑΥΡΙΟ: Τὸ β' μῦθ